

การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงด้วยการวิเคราะห์ห่อภิมาณ

The synthesis of research on teaching and learning using
philosophy of sufficiency economy by meta – analysis.

มัทนียา มุลศรีแก้ว¹, ทศน์ศิริรินทร์ สว่างบุญ²

Mattaneeya Moonseekaew¹, Tatsirin Sawangboon²

¹นิสิตปริญญาโท สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
Student (M.ED.) Educational Research and Evaluation, Faculty of Education,
Mahasarakham University Corresponding author, E – mail: auy – palm@hotmail.com

²อาจารย์ ดร. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
Lecturer, Ph.D., Faculty of Education, Mahasarakham University,
E – mail: Tatsirin.s@msu.ac.th

Received: July 3, 2019; Revised: July 16, 2020; Accepted: April 21, 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) เพื่อศึกษาคุณลักษณะงานวิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2) เพื่อเปรียบเทียบค่าขนาดอิทธิพลที่จำแนกตามคุณลักษณะงานวิจัยของการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง งานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ คือ งานวิจัยที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่พิมพ์เผยแพร่ ตั้งแต่ พ.ศ. 2549 – 2558 จำนวน 34 เรื่อง คำนวณค่าขนาดอิทธิพลด้วยการวิเคราะห์ห่อภิมาณตามวิธีการของกลาส แม็คกรอ และสมิท เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบประเมินคุณภาพงานวิจัย และแบบบันทึกคุณลักษณะงานวิจัย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐานการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ผลการศึกษาพบว่า 1) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยภาพรวมมีคุณภาพอยู่ในระดับดี งานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ทั้งหมดมีจำนวน 34 เรื่อง พบว่า งานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ตีพิมพ์มากที่สุดในปี พ.ศ. 2554, พ.ศ. 2555 และ พ.ศ. 2557 สถาบันที่ผลิตงานวิจัยมากที่สุด คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร สาขาที่ผลิตงานวิจัยมากที่สุดคือ สาขาหลักสูตรและการสอน สาขาวิจัยและประเมิน/วิจัยและพัฒนา การศึกษาระดับการศึกษาของผู้วิจัยที่มากที่สุดคือ ระดับปริญญาโท รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่พบมากที่สุดคือการเรียนการสอนตามแนวทฤษฎี Constructivism กลุ่มสาระการเรียนรู้ที่จัดการเรียนการสอนมากที่สุดคือ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ผลของการจัดการเรียนรู้ที่พบมากที่สุดคือ ด้านพุทธิพิสัย ระดับชั้นของประชากรหรือกลุ่มตัวอย่างที่พบมากที่สุดคือ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระยะเวลาในการทดลองที่มากที่สุดคือ มากกว่า 30 ชั่วโมง นิยามศัพท์เฉพาะที่นิยามมากที่สุดคือ หลักปรัชญาของ

เศรษฐกิจพอเพียง จำนวนตัวแปรต้นมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.35 จำนวนตัวแปรตามมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.26 จำนวนประชากรมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 216.12 คน จำนวนของกลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.29 จำนวนประชากรของกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 31.97 คน จำนวนประชากรของกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 31.71 คน วัตถุประสงค์ของการวิจัยที่พบมากที่สุดคือ การเปรียบเทียบ สมมติฐานของงานวิจัยส่วนใหญ่เป็นสมมติฐานแบบมีทิศทาง แบบแผนของการวิจัยส่วนใหญ่เป็นแบบแผนการวิจัยแบบทดลองแบบ One group pretest – Posttest design รูปแบบการสุ่มกลุ่มตัวอย่างที่ใช้มากที่สุดคือการเลือกแบบเจาะจง ประเภทเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้มากที่สุดคือ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การทดสอบคุณภาพของเครื่องมือมีการตรวจสอบทั้ง 4 ด้าน คือ ความเที่ยงตรง ความเชื่อมั่น ความยากง่าย และอำนาจจำแนก สถิติพื้นฐานที่ใช้มากที่สุดคือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบที่ใช้ในงานวิจัยมากที่สุดคือ t – test ผลการวิจัยที่พบมากที่สุดคือ คะแนนสอบหลังเรียนของนักเรียนสูงกว่าก่อนเรียน การอภิปรายผลของงานวิจัยส่วนใหญ่จะมีการอภิปรายผลสอดคล้องกับงานวิจัยที่ผ่านมา 2) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบค่าขนาดอิทธิพลของการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า การจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีการจัดการเรียนการสอนทั้งหมด 6 วิธี คือ 1) การจัดการเรียนการสอนตามแนวทฤษฎี Constructivism 2) การเรียนการสอนแบบกลุ่มร่วมมือ 3) การจัดการเรียนการสอนแบบเน้นประสบการณ์ 4) การเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยี 5) การเรียนการสอนแบบบูรณาการ 6) การเรียนการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เมื่อเปรียบเทียบค่าขนาดอิทธิพลของการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในภาพรวม พบว่าไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้จำแนกผลของการเรียนรู้ของการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนตามทฤษฎีการเรียนรู้ของบลูมทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย และด้านทักษะพิสัย พบว่า ผลของการเรียนรู้ของการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนาพุทธิพิสัยที่ดีที่สุดคือ การจัดการเรียนการสอนตามแนวทฤษฎี Constructivism เพื่อพัฒนาจิตพิสัยที่ดีที่สุดคือ การจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยี และเพื่อพัฒนาทักษะพิสัยที่ดีที่สุดคือ การจัดการเรียนการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เมื่อเปรียบเทียบค่าขนาดอิทธิพลของการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนาทั้ง 3 ด้าน พบว่าไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ : สังเคราะห์งานวิจัย การจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

Abstract

The purposes of this study were the following: 1) to study the research characteristics related to teaching and learning management according to the philosophy of sufficiency economy. 2) to compare the effect size of influences that are classified by research characteristics of teaching and learning management according to the philosophy of sufficiency economy. The research that is synthesized is research related to teaching and learning management based on the philosophy of sufficiency economy, published from 2006 – 2015, thirty – four stories. Effect size of the research works were calculated by the use of a meta – analysis based on Glass, Mckor and Smiths. The research

instruments were using characteristics recording form. The data were analysed by One – way ANOVA.

The study revealed these results: 1) the results of the initial data analysis of the research that studies the teaching and learning management according to the concept of the sufficiency economy philosophy as a whole are of good quality. Thirty – four synthesis researches, in 2011, 2012 and 2014 most published researches; Sakon Nakhon Rajabhat University is the most research institute; Curriculum and Instruction Research and Evaluation Branch / Research and Development Education is the branch that produces the most research; the highest level of education of the researcher is Master's degree; teaching according to the theory Constructivism is the most common form of teaching and learning; Science learning group manages the most teaching and learning; the results of learning management according to Bloom's learning theory found that the most cognitive aspect; grade six is the most common population or sample; the duration of the experiment is more than thirty hours, the most common; the definitions of the most specific terms are Philosophy of sufficiency economy; the most common research objectives are comparison; the hypothesis of most research is a hypothetical direction. And most research patterns are one group pretest – posttest design experimental research; sampling model, sample selection, most specific selection; the type of tool used to collect the most data is Learning achievement test; the testing of the quality of the instrument has been examined in 4 areas: accuracy Confidence, difficulty and power of discrimination; the most basic statistics used are the mean, standard deviation; the test statistics that are not the most in research are t – test; the most common research results are students' post – test scores are higher than before studying Discussion of the results of most research will be discussed in accordance with past research; the results of data analysis, comparison of Effect size, influence of instructional management according to the philosophy of sufficiency economy. 2) Teaching and learning according to the concept of sufficiency economy philosophy, there are 6 methods of teaching and learning: 1. teaching and learning according to the theory Constructivism 2. Cooperative teaching and learning 3. Experienced teaching – learning management 4. Technology – based instruction 5. Integrated teaching and learning 6. Instructional – focused teaching. Comparing the size, influence of instructional management according to the concept of the philosophy of sufficiency economy as a whole Found no difference. The researcher identified the results of the learning of teaching and learning management according to the philosophy of sufficiency economy in order to develop students' learning according to Bloom's learning theory in three areas; Cognitive Domain, Affective Domain and Psychomotor Domain. Teaching and Learning Management for Cognitive Development the best domain is teaching and learning according to the theory Constructivism. Teaching and Learning Management for Affective Domain the best domain is teaching and learning using technology. Teaching and Learning

Management for Psychomotor Domain the best domain is teaching and learning is focused on learners. Compare the size, influence of teaching and learning management to develop all three aspects.

Keywords: meta – analysis; teaching and learning using philosophy of sufficiency economy; Philosophy of sufficiency economy

บทนำ

ในปัจจุบันประชาชนชาวไทยทุกคนได้ทราบถึงหลักแนวคิดและหลักปฏิบัติในการดำเนินชีวิตที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแก่พสกนิกรชาวไทยมานาน ซึ่งเป็นแนวทางให้แก่ประชาชนชาวไทยได้นำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันเพื่อบรรเทาความทุกข์ที่เกิดจากปัญหาที่มีอยู่ จะเห็นได้ว่า ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาของการดำเนินชีวิต และการพัฒนาอย่างมีสติ เพื่อให้เกิดความเหมาะสมในทุกด้านและสอดคล้องกับหลักปฏิบัติของพุทธศาสนา การน้อมรับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในชีวิตของแต่ละคนจึงคล้ายกับการเชื่อมโยงโลกของการปฏิบัติธรรมกับโลกของการทำงานเข้าด้วยกัน เพื่อให้คนสามารถใช้ธรรมะนำหน้าการพัฒนาซึ่งเป็นวิธีทางที่นำไปสู่ความสงบสุขสันติและสมดุลการขับเคลื่อนประเทศไทยให้ไปในทิศทางที่สร้างความพอเพียงทุกด้าน ทั้งทางเศรษฐกิจ การเมือง สังคม ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม จำเป็นต้องสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้ทุกคนทบทวนการเป็นเครือข่าย เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงออกไปในวงกว้าง (สีลาภรณ์ บัวสาย, 2549)

โดยทุกหน่วยงานได้น้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการทำงาน นอกจากนี้การสร้างค่านิยมความพอเพียงจึงจำเป็นต้องให้เกิดขึ้นในตัวของนักเรียน และเยาวชน ซึ่งจะเป็นกำลังสำคัญของชาติในอนาคต แต่สภาพสังคมไทยในปัจจุบัน พบว่า คนส่วนใหญ่ยังนิยมชมชอบในเรื่องวัตถุ ใช้จ่ายฟุ่มเฟือยเกินความจำเป็น การกระทำต่างๆ มุ่งที่เงินทองเป็นสำคัญ การช่วยเหลือกันและกันโดยไม่มีค่าตอบแทนมีน้อย ความสำเร็จในชีวิตมักวัดกันที่วัตถุ ความเคร่งครัดทางคุณธรรมเสื่อมลงไป คนที่มีวัตถุมากๆ ถึงแม้จะได้มาโดยวิธีทำการทุจริต ซึ่งมักได้รับการยอมรับนับถือ ใช้ประโยชน์ตนเป็นที่ตั้ง ขาดความเสียสละ เพื่อประเทศชาติอย่างจริงจัง เมื่อมีทรัพย์สินมักจะจับจ่าย โดยไม่คิดออมไว้วันข้างหน้า ทำอะไรง่ายๆ จนกลายเป็นคนทำอะไรตามใจตนเอง มีนิสัยเฉื่อยชา ถึงขั้นเกียจคร้านโดยมีความเชื่อกันว่า แม้จะทำงานมากหรือน้อยก็ตาม ถ้าโชควาสนาไม่อำนวย ก็ไม่อาจทำให้ชีวิตประสบความสำเร็จ ขาดการใฝ่หาความรู้ ชอบกู้ยืมเงินไปใช้โดยไม่ก่อให้เกิดประโยชน์แต่อย่างใด (กระทรวงศึกษาธิการ, 2543) กระทรวงศึกษาธิการได้มีนโยบาย ดำเนินการตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง โดยนำเข้าสู่กระบวนการเรียนการสอนในโรงเรียน ซึ่งมีเป้าหมาย เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และสามารถนำมาใช้ให้สอดคล้องกับชีวิตประจำวัน และสามารถพึ่งตนเองได้ นอกจากนี้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้เล็งเห็นความสำคัญของการปฏิบัติตนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจึงได้นำมาเป็นนโยบายเร่งด่วนให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้บูรณาการทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ซึ่งการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ส่วนที่เป็นการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนได้สอดแทรกสาระเศรษฐกิจพอเพียงในหลักสูตรสาระการเรียนรู้ในชั้นเรียน ประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ส่งเสริมให้ใช้ความรู้อย่างรอบคอบ ระมัดระวัง ฝึกให้ผู้เรียน คิดเป็น ทำเป็น มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกัน และส่งเสริมให้ผู้เรียนทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ (ปริยานุช พิบูลย์สรารุช และระวีวรรณ ภาคพรต, 2550)

จากที่กล่าวมาแล้ว สถานศึกษาได้นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเข้ามามีบทบาทในการจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีที่หลากหลายและแตกต่างกันไปเพื่อให้เหมาะสมกับรายวิชาและกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยในปัจจุบันได้มีงานวิจัยที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพิ่มมากขึ้นในทุกๆปี ซึ่งเป็นการวิจัยการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบต่างๆ ทั้งที่สอดคล้องและไม่สอดคล้องกัน ไม่มีข้อสรุปว่าการจัดการเรียนการสอนแบบใดจะดีที่สุด ดังนั้นจึงมีความสำคัญในการศึกษาผลงานวิจัยดังกล่าว ด้วยวิธีการศึกษาผลการวิจัยอย่างเป็นระบบที่นิยมใช้เรียกว่า “การสังเคราะห์งานวิจัย” การสังเคราะห์งานวิจัย เป็นระเบียบวิธีการศึกษาหาข้อเท็จจริงเพื่อตอบปัญหาใดปัญหาหนึ่ง โดยการรวบรวมงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในเรื่องนั้นๆ หลายๆ เรื่องมาศึกษา วิเคราะห์ และนำส่วนย่อย มาประกอบเข้ากันจนเกิดสิ่งใหม่ขึ้นหรือการทำงานบางอย่างจนเกิดผลโดยมาจากการประชุมระดมสมองหรือการสร้างทฤษฎีใหม่ โดยการเชื่อมโยงทฤษฎีเก่าเข้าด้วยกัน (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2530, อ้างถึงใน ศิริยุภา พูลสุวรรณ, 2546, อุทุมพร จามรมาน, 2531) ซึ่งการสังเคราะห์งานวิจัยแบ่งออกเป็นการสังเคราะห์เชิงคุณลักษณะ โดยใช้การวิเคราะห์เชิงคุณภาพบรรยายให้เห็นถึงความสัมพันธ์และความขัดแย้งกันของงานวิจัยเหล่านั้น และการสังเคราะห์เชิงปริมาณโดยใช้ระเบียบวิธีการทางสถิติวิเคราะห์ผลงานวิจัย เพื่อหาข้อสรุปที่เป็นวัตถุประสงค์หรือข้อยุติของการหาคำตอบ ซึ่งก็คือ การวิเคราะห์อภิมาน (Meta – Analysis)

การวิเคราะห์อภิมาน (Meta – Analysis) เป็นการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงปริมาณที่ได้ บัญญัติขึ้นเป็นครั้งแรกโดย Glass (1976) ในการกล่าวสุนทรพจน์ในฐานะประธานจัดการประชุมประจำปีของสมาคมวิจัยอเมริกา (AERA Annual Meeting) ให้ความหมายว่า การวิเคราะห์อภิมานเป็นเทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสังเคราะห์งานวิจัยที่ศึกษางานวิจัยเดียวกัน ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์ได้แก่ ลักษณะงานวิจัยและผลงานวิจัย จากงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ซึ่งวิธีการวิเคราะห์อภิมานมี 6 วิธี วิธีแรก คือ วิธีการวิเคราะห์อภิมานของ โรเซนทาล (Rosenthal, 1991) เป็นวิธีการแรกที่ได้รับการพัฒนาและกำหนดสูตรในการประมาณค่าขนาดอิทธิพล 2 แบบ แบบแรกคำนวณจากขนาดกลุ่มตัวอย่างและค่าสถิติในการทดสอบสมมติฐาน แบบที่สองคำนวณจากขนาด กลุ่มตัวอย่างและระดับนัยสำคัญ โดยใช้สูตรการประมาณค่าตามแนวคิดของ Cohen คือ ใช้ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานรวมเป็นตัวหาร สำหรับการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงสหสัมพันธ์นั้น ต้องมีการเปลี่ยนค่าสหสัมพันธ์ให้เป็นคะแนนฟิชเชอร์ซี (Fishe’s Z) ก่อนที่จะมีการสังเคราะห์ ซึ่งวิธีการสังเคราะห์ใช้การจัดกลุ่มงานวิจัยตามตัวแปรปรับ และเมื่อตรวจสอบแล้วพบว่าแต่ละกลุ่ม มีความแปรปรวนน้อยจึงสังเคราะห์ขนาดอิทธิพลหรือสหสัมพันธ์ได้ วิธีที่สอง คือ วิธีของ Glass เป็นวิธีที่เน้นความถูกต้องในการประมาณค่าดัชนีมาตรฐานทั้งในรูปค่าขนาดอิทธิพลและสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์จากงานวิจัยที่มีแบบแผนต่างกันโดยมีสูตรการประมาณค่าทั้งจากการคำนวณโดยตรง และการคำนวณจากค่าสถิติ วิธีการวิเคราะห์อภิมานการสังเคราะห์งานวิจัยใช้หลักการเดียวกับการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป โดยใช้ค่าขนาดอิทธิพลและสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เป็นตัวแปรตามมีคุณลักษณะงานวิจัยเป็นตัวแปรต้น วิธีการวิเคราะห์อภิมาน วิธีที่สาม คือ วิธีการของ Hunter เป็นวิธีที่ให้ความสำคัญกับการปรับแก้ความคลาดเคลื่อน 3 ชนิด คือ ความคลาดเคลื่อนจากการสุ่มตัวอย่างความคลาดเคลื่อนในการวัด และความคลาดเคลื่อนเนื่องจากความจำกัดของพิสัย แล้วตรวจสอบความแปรปรวนของระบบของดัชนีมาตรฐาน ถ้ายังมีความแปรปรวนเหลืออยู่จึงแยกกลุ่มงานวิจัยตามตัวแปรปรับเพื่อสังเคราะห์งานวิจัยของแต่ละกลุ่มต่อไป วิธีการวิเคราะห์อภิมานวิธีที่สี่ คือ วิธีการของ Hedges

ซึ่งให้ความสำคัญกับการประมาณค่าดัชนีมาตรฐาน ทั้งค่าขนาดอิทธิพลและค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ให้ได้ค่าที่ปราศจากความคลาดเคลื่อน และตรวจสอบความแปรปรวนโดยใช้ค่าสถิติ Q วิธีการวิเคราะห์หိုภิมานวิธีที่ห้า คือ วิธีการของ Slavin ซึ่งจะเน้นความสำคัญของงานวิจัยที่มีคุณภาพมาสังเคราะห์ และวิธีการวิเคราะห์หိုภิมานวิธีที่หก คือ วิธีการของ Mullen ใช้การประมาณค่าขนาดอิทธิพลตามแนวคิดของ Cohen และใช้การประมาณค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรโดยใช้คะแนน ฟิชเชอร์ซี (Fisher's Z) ในการวิเคราะห์ ส่วนการประมาณค่าเฉลี่ยของดัชนีมาตรฐานใช้การหาค่าเฉลี่ยแบบถ่วงน้ำหนัก (นงลักษณ์ วิรัชชัย และสุวิมล ว่องวานิช, 2541)

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้นเพื่อให้ได้ข้อสรุปงานวิจัยที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ผู้วิจัยจึงเห็นสมควรที่จะนำงานวิจัยที่มีผู้ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนมาสังเคราะห์เพื่อสร้างข้อสรุปรวมเป็นองค์ความรู้ โดยการสังเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Synthesis) ด้วยวิธีการวิเคราะห์หိုภิมาน (Meta – Analysis) ตามวิธีของกลาส (Glass, 1976) เพื่อให้ได้ข้อสรุปที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนที่เป็นระบบมีความชัดเจน และเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะงานวิจัยเกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. เพื่อเปรียบเทียบค่าขนาดอิทธิพลที่จำแนกตามคุณลักษณะงานวิจัยของการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

สมมุติฐานของการวิจัย

การจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่มีวิธีการจัดการสอนที่แตกต่างกันจะมีค่าขนาดอิทธิพลที่แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. งานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์เป็นวิทยานิพนธ์ ปริญญาโท หรือสารนิพนธ์ ระดับบัณฑิตศึกษา ในมหาวิทยาลัยของรัฐทั่วประเทศที่พิมพ์เผยแพร่บนฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ออนไลน์ TDC (Thai Digital Collection) ตั้งแต่ พ.ศ. 2549 – 2558
2. เป็นงานวิจัยที่มีการศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
3. งานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์จะต้องมีการรายงานค่าสถิติที่จำเป็นเพียงพอสำหรับการเปลี่ยนแปลงค่าสถิติเหล่านั้นให้เป็นค่าขนาดอิทธิพล (Effect Size) และต้องระบุค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของกลุ่มทดลอง กลุ่มควบคุมหรือกลุ่มเปรียบเทียบ และระบุค่าสถิติทดสอบ เช่น ค่าสถิติทดสอบที (t – test) หรือค่าสถิติทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One – way ANOVA)
4. งานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์เป็นงานวิจัยที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่พิมพ์เผยแพร่ ตั้งแต่ พ.ศ. 2549 – 2558 จำนวนทั้งหมด 45 เล่ม ซึ่งงานวิจัยทุกเล่มผ่านการประเมินแบบประเมินคุณภาพงานวิจัย จากสำนักเลขาธิการสภาการศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ โดยคัดเลือกงานวิจัยที่อยู่ในระดับคุณภาพดีขึ้นไป และได้งานวิจัยที่ผ่านเกณฑ์จำนวน 34 เล่ม ที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1. **ตัวแปรต้น** ได้แก่ คุณลักษณะงานวิจัย ที่นำมาเปรียบเทียบจำแนกขนาดอิทธิพลจำนวน 1 ตัวแปร คือ การจัดการเรียนการสอน
2. **ตัวแปรตาม** คือ ค่าขนาดอิทธิพล (Effect Size: d) ซึ่งบอกถึงขนาดอิทธิพลของตัวแปรต้นที่ส่งผลต่อตัวแปรตามผลการจัดการเรียนรู้ โดยแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ พุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย ของงานวิจัยการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 2 ชุด คือ แบบประเมินคุณภาพงานวิจัย และแบบบันทึกคุณลักษณะงานวิจัย โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. **แบบประเมินคุณภาพงานวิจัย** เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยได้นำแบบประเมินคุณภาพงานวิจัย จากสำนักเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ โดยใช้เกณฑ์การประเมินของลิเคิร์ต (Likert) แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 30 ข้อ มาใช้ในการประเมินวิทยานิพนธ์ที่รวบรวมมาได้และคัดเลือกเฉพาะวิทยานิพนธ์ที่มีคุณภาพในระดับดีขึ้นไป
2. **แบบบันทึกคุณลักษณะงานวิจัย** เป็นแบบบันทึกข้อมูลทั่วไปของคุณลักษณะงานวิจัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งออกเป็น ออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านที่ 1 ด้านผู้วิจัยและการพิมพ์ ด้านที่ 2 ด้านเนื้อหาของงานวิจัย ด้านที่ 3 ด้านวิทยาการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงปริมาณด้วยการวิเคราะห์ปริมาณตามวิธีของ กลาส, แม็คเกว และสมิท (Glass, McGraw & Smith, 1981) โดยแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น ด้วยสถิติบรรยาย ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) ค่าสูงสุด (Maximum) ค่าต่ำสุด (Minimum) ค่าความโด่ง (Kurtosis: Ku) ค่าความเบ้ (Skewness: Sk) และพิสัย (Range)

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์คุณลักษณะงานวิจัยที่มีต่อค่าขนาดอิทธิพลโดยเริ่มจากการวิเคราะห์ เพื่อประมาณค่าขนาดอิทธิพลโดยใช้สูตร กลาส, แม็คเกว และสมิท (Glass, McGraw & Smith, 1981) เมื่อได้ค่าขนาดอิทธิพลแล้ว นำค่าขนาดอิทธิพลดังกล่าวมาทำการวิเคราะห์ความแตกต่างค่าขนาดอิทธิพลตามตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัย โดยใช้สถิติ One – way ANOVA

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะงานวิจัยจำแนกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านผู้วิจัยและการพิมพ์ ด้านเนื้อหาของงานวิจัย และด้านวิทยาการวิจัย จากคุณลักษณะงานวิจัยทั้ง 3 ด้าน กรณีที่เป็นตัวแปรจัดประเภท จะรายงานค่าโดยใช้ความถี่และร้อยละ กรณีที่เป็นตัวแปรต่อเนื่อง จะรายงานค่าโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ความเบ้ และความโด่ง ดังนี้

1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยที่เป็นตัวแปรจัดประเภท

เมื่อพิจารณาคุณลักษณะงานวิจัยด้านผู้วิจัยและการพิมพ์ พบว่า ปีที่พิมพ์งานวิจัยมากที่สุด คือ ปี พ.ศ.2554 พ.ศ.2555 พ.ศ.2557 จำนวน 6 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 17.65 รองลงมา คือปี พ.ศ.2553 พ.ศ.2556 จำนวน 4 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 11.76 สถาบันที่ผลิตงานวิจัยมากที่สุด คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร จำนวน 13 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 38.23 รองลงมาคือ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จำนวน 6 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 17.65 สาขาที่ผลิตงานวิจัยมากที่สุดคือ สาขาหลักสูตรและการสอน สาขาวิจัยและประเมิน/วิจัยและพัฒนาการศึกษา จำนวน 12 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 35.29 รองลงมาคือ สาขาวิชาการมัธยมศึกษา สาขาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว จำนวน 3 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 8.82 และระดับการศึกษาของผู้วิจัยที่มากที่สุดคือ ระดับปริญญาโท จำนวน 34 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 100

เมื่อพิจารณาคุณลักษณะงานวิจัยด้านเนื้อหาของงานวิจัย พบว่า รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่พบมากที่สุดคือ จัดการเรียนการสอนตามแนวทฤษฎี Constructivism จำนวน 14 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 41.18 รองลงมาคือ การเรียนการสอนแบบกลุ่มร่วมมือ การเรียนการสอนแบบใช้เทคโนโลยี จำนวน 6 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 17.65 กลุ่มสาระการเรียนรู้ที่จัดการเรียนการสอนมากที่สุดคือ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ จำนวน 9 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 26.47 รองลงมาคือ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี จำนวน 7 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 20.59 ผลการจัดการเรียนรู้ที่พบมากที่สุดคือ ด้านพุทธิพิสัย จำนวน 26 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 48.15 รองลงมาคือ ด้านจิตพิสัย จำนวน 16 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 29.63 ระดับชั้นของประชากรหรือกลุ่มตัวอย่างที่พบมากที่สุดคือ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 11 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 28.95 รองลงมาคือ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 6 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 15.79 ระยะเวลาในการทดลองที่พบมากที่สุดคือ มากกว่า 30 ชั่วโมง จำนวน 18 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 52.94 รองลงมาคือ 10 – 20 ชั่วโมง จำนวน 14 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 41.18 และนิยามศัพท์เฉพาะที่พบมากที่สุดคือ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 12 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 35.29 รองลงมาคือ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 7 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 20.59

เมื่อพิจารณาคุณลักษณะงานวิจัยด้านวิทยาการวิจัย พบว่า วัตถุประสงค์ของการวิจัยที่พบมากที่สุดคือ การเปรียบเทียบ จำนวน 27 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 39.13 รองลงมาคือ การศึกษา/สำรวจ จำนวน 21 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 30.34 ลักษณะของสมมุติฐานของการวิจัยส่วนใหญ่เป็น สมมุติฐานแบบมีทิศทาง คิดเป็นร้อยละ 94.12 รองลงมาคือ ไม่มีสมมุติฐาน คิดเป็นร้อยละ 5.88 แบบแผนของการวิจัยส่วนใหญ่เป็นแบบแผนการวิจัยแบบทดลอง คิดเป็นร้อยละ 100 แบบแผนการ วิจัยเชิงทดลองที่พบมากที่สุดคือ One group Pretest – Posttest design คิดเป็นร้อยละ 82.35

รองลงมาคือ Pretest – Posttest control group design คิดเป็นร้อยละ 14.71 และ Two group Pretest – Posttest design คิดเป็นร้อยละ 2.94 ตามลำดับ จำนวนตัวแปรต้นที่ใช้ในการวิจัยที่พบมากที่สุดคือ จำนวน 1 ตัวแปร คิดเป็นร้อยละ 67.65 รองลงมาคือ จำนวน 2 ตัวแปร คิดเป็นร้อยละ

32.35 จำนวนตัวแปรตามที่ใช้ในการวิจัยที่พบมากที่สุดคือ จำนวน 3 ตัวแปร คิดเป็นร้อยละ 52.94 รองลงมาคือ จำนวน 1 ตัวแปร และจำนวน 2 ตัวแปร คิดเป็นร้อยละ 26.47 และ 20.59 ตามลำดับ รูปแบบการสุ่มกลุ่มตัวอย่างที่พบมากที่สุดคือ การเลือกแบบเจาะจง คิดเป็นร้อยละ 41.18 รองลงมาคือ การสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม การสุ่มอย่างง่าย ไม่ระบุ และการสุ่มแบบเป็นระบบ คิดเป็นร้อยละ 32.35, 17.65, 5.88 และ 2.94 ตามลำดับ ประเภทเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่พบมากที่สุดคือ แบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คิดเป็นร้อยละ 24.30 รองลงมาคือ เครื่องมืออื่นๆ แบบสังเกต/ชุดกิจกรรม แบบทดสอบ/แบบวัดความรับผิดชอบ แบบวัดเจตคติ แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ แบบวัดความพึงพอใจ และแบบสัมภาษณ์ คิดเป็นร้อยละ 20.56, 8.41, 6.54, 4.67, 3.74, 2.80 และ 0.93 ตามลำดับ การทดสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยส่วนใหญ่ คือ ความเชื่อมั่น อำนาจจำแนก คิดเป็นร้อยละ 26.61 รองลงมาคือ ความเที่ยงตรงและความง่าย คิดเป็นร้อยละ 25.69 และ 21.10 ตามลำดับ สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิจัยโดยส่วนใหญ่คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คิดเป็นร้อยละ 35.05 รองลงมาคือ ค่าร้อยละ คิดเป็นร้อยละ 29.90 สถิติทดสอบที่ใช้ในงานวิจัยส่วนใหญ่คือ t – test คิดเป็นร้อยละ 94.12 รองลงมาคือ อื่นๆ (ระบุ) ไม่ใช่ คิดเป็นร้อยละ 5.88 ผลการวิจัยที่พบมากที่สุดคือ คะแนนสอบหลังเรียนของนักเรียนสูงกว่าก่อนเรียน คิดเป็นร้อยละ 29.63 รองลงมาคือ ค่าดัชนีประสิทธิผลของชุดกิจกรรมสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด ชุดกิจกรรมมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด นักเรียนมีความพึงพอใจในการจัดการเรียนการสอนโดยรวมอยู่ในระดับมาก/มากที่สุด นักเรียนมีทักษะการปฏิบัติตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับดี/ดีมาก คะแนนสอบหลังเรียนของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม นักเรียนมีคะแนนคุณลักษณะตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสูงกว่าก่อนเรียน/ผ่านเกณฑ์ ความรับผิดชอบของนักเรียนหลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมสูงกว่าก่อนเรียน และคะแนนสอบหลังเรียนของนักเรียนสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน/เกณฑ์ที่กำหนด คิดเป็นร้อยละ 19.75, 14.81, 9.88, 7.41, 6.17, 4.94 และ 1.23 ตามลำดับ การอภิปรายผลของงานวิจัยที่พบมากที่สุดคือ การอภิปรายสอดคล้องกับงานวิจัยที่ผ่านมา คิดเป็นร้อยละ 62.00 รองลงมาคือ มีการนำผลการวิจัยไปวิพากษ์กรอบแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง และอื่นๆ (ไม่มี) คิดเป็นร้อยละ 36.00 และ 2.00 ตามลำดับ

1.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยที่เป็นตัวแปรต่อเนื่อง

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยที่เป็นตัวแปรต่อเนื่อง เมื่อจำแนกตามคุณลักษณะงานวิจัยทั้ง 3 ด้าน พบว่า มีคุณลักษณะงานวิจัยที่มีตัวแปรต่อเนื่อง 2 ด้าน คือ คุณลักษณะงานวิจัยด้านผู้วิจัยและการพิมพ์ พบว่ามีตัวแปรต่อเนื่อง 2 ตัวแปร คือ จำนวนหน้าไม่รวมภาคผนวก และจำนวนหน้าทั้งหมด คุณลักษณะงานวิจัยด้านวิทยาการวิจัย พบว่ามีตัวแปรต่อเนื่อง 4 ตัวแปร คือ จำนวนประชากร จำนวนของกลุ่มตัวอย่าง จำนวนประชากรของกลุ่มทดลอง และจำนวนประชากรของกลุ่มควบคุม มีรายละเอียดการวิเคราะห์ค่าสถิติ ดังนี้

จำนวนหน้าไม่รวมภาคผนวกมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 131.03 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 56.85 มีค่าต่ำสุดเท่ากับ 75 ค่าสูงสุดเท่ากับ 264 การแจกแจงของข้อมูลมีลักษณะเบ้ขวา จำนวนหน้าส่วนใหญ่มีค่าน้อยกว่าค่าเฉลี่ย และมีการแจกแจงข้อมูลต่ำกว่าโค้งปกติ (ความเบ้เท่ากับ 1.13 ความโด่งเท่ากับ 0.04) จำนวนหน้าทั้งหมดมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 244.24 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 85.22 มีค่าต่ำสุดเท่ากับ 132 ค่าสูงสุดเท่ากับ 451 การแจกแจงของข้อมูลมีลักษณะเบ้ขวา จำนวนหน้าส่วนใหญ่มีค่าน้อยกว่าค่าเฉลี่ย และมีการแจกแจงข้อมูลต่ำกว่าโค้งปกติ (ความเบ้เท่ากับ 0.71 ความโด่งเท่ากับ - 0.39) เมื่อพิจารณาคุณลักษณะงานวิจัยด้านวิทยาการวิจัย พบว่า จำนวนประชากรมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 216.12 ส่วนเบี่ยงเบน

มาตรฐานเท่ากับ 183.97 มีค่าต่ำสุดเท่ากับ 12 ค่าสูงสุดเท่ากับ 924 การแจกแจงของข้อมูลมีลักษณะเบ้ขวา จำนวนประชากรส่วนใหญ่มีค่าน้อยกว่าค่าเฉลี่ย และมีการแจกแจงข้อมูลสูงกว่าโค้งปกติ (ความเบ้เท่ากับ 1.91 ความโด่งเท่ากับ 5.64)

จำนวนของกลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.29 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.63 มีค่าต่ำสุดเท่ากับ 1 ค่าสูงสุดเท่ากับ 4 การแจกแจงของข้อมูลมีลักษณะเบ้ขวา จำนวนของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีค่าน้อยกว่าค่าเฉลี่ย และมีการแจกแจงข้อมูลสูงกว่าโค้งปกติ (ความเบ้เท่ากับ 2.80 ความโด่งเท่ากับ 9.60) จำนวนประชากรของกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 31.97 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 12.56 มีค่าต่ำสุดเท่ากับ 12 ค่าสูงสุดเท่ากับ 81 การแจกแจงของข้อมูลมีลักษณะเบ้ขวา จำนวนประชากรของกลุ่มทดลองส่วนใหญ่มีค่าน้อยกว่าค่าเฉลี่ย และมีการแจกแจงข้อมูลสูงกว่าโค้งปกติ (ความเบ้เท่ากับ 1.68 ความโด่งเท่ากับ 6.08) จำนวนประชากรของกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 31.71 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 9.81 มีค่าต่ำสุดเท่ากับ 12 ค่าสูงสุดเท่ากับ 41 การแจกแจงของข้อมูลมีลักษณะเบ้ซ้าย จำนวนประชากรของกลุ่มควบคุมส่วนใหญ่มีค่ามากกว่าค่าเฉลี่ย และมีการแจกแจงข้อมูลต่ำกว่าโค้งปกติ (ความเบ้เท่ากับ -1.52 ความโด่งเท่ากับ 2.86)

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าขนาดอิทธิพลของการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – way ANOVA) โดยมีการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นตัวแปรอิสระ และค่าขนาดอิทธิพลเป็นตัวแปรตาม ดังนี้

1.1 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าขนาดอิทธิพลของการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในภาพรวม

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าขนาดอิทธิพลของการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในภาพรวม จำแนกตามการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P – value
ระหว่างกลุ่ม	39.047	5	7.809	0.92	0.475
ภายในกลุ่ม	483.780	57	8.487		
รวม	522.828	62			

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าขนาดอิทธิพลของการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทั้ง 6 วิธี มีค่าขนาดอิทธิพลไม่แตกต่างกัน ($F=0.92$, $p - value = 0.475$)

1.2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าขนาดอิทธิพลของการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนา **พุทธิพิสัย**

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าขนาดอิทธิพลของการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนาพุทธิพิสัย จำแนกตามการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P – valve
ระหว่างกลุ่ม	13.795	4	3.449	0.81	0.532
ภายในกลุ่ม	97.949	23	4.259		
รวม	111.744	27			

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าขนาดอิทธิพลของการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนาพุทธิพิสัยทั้ง 5 วิธี มีค่าขนาดอิทธิพลไม่แตกต่างกัน ($F=0.81$, $p - value = 0.532$)

1.3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าขนาดอิทธิพลของการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนาจิตพิสัย

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าขนาดอิทธิพลของการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนาจิตพิสัย จำแนกตามการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P – valve
ระหว่างกลุ่ม	20.538	2	10.269	1.018	0.383
ภายในกลุ่ม	161.364	16	10.085		
รวม	181.902	18			

จากตารางที่ 3 พบว่า ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าขนาดอิทธิพลของการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนาจิตพิสัยทั้ง 3 วิธี มีค่าขนาดอิทธิพลไม่แตกต่างกัน ($F=1.018$, $p - value = 0.383$)

4. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าขนาดอิทธิพลของการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนาทักษะพิสัย

ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าขนาดอิทธิพลของการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนาทักษะพิสัย จำแนกตามการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P – valve
ระหว่างกลุ่ม	25.108	3	8.369	0.508	0.684
ภายในกลุ่ม	197.551	12	16.463		
รวม	222.659	15			

จากตารางที่ 4 พบว่า ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าขนาดอิทธิพลของการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนาทักษะพิสัยทั้ง 4 วิธี มีค่าขนาดอิทธิพลไม่แตกต่างกัน ($F=0.508$, $p - value = 0.684$)

อภิปรายผล

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยภาพรวมมีคุณภาพอยู่ในระดับดี แสดงว่า งานวิจัยส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยที่มีคุณภาพ มีแบบแผนการทำวิจัยที่เป็นระบบ ทำให้ผลการวิจัยออกมาอย่างมีคุณภาพ สามารถนำมาสังเคราะห์ได้ โดยงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ตีพิมพ์มากที่สุดในปี พ.ศ. 2554, พ.ศ.2555 และพ.ศ.2557 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเป็นช่วงเวลาที่มีการสร้างยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา (พ.ศ. 2550 – 2554) และนำยุทธศาสตร์ดังกล่าวมาบูรณาการและปรับใช้ในการจัดการเรียนการสอนตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ สถาบันที่ผลิตงานวิจัยมากที่สุด คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ทั้งนี้เป็นเพราะสถาบันดังกล่าวมีการเปิดหลักสูตรการสอนที่หลากหลายสาขา ซึ่งมหาลัยเป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชนท้องถิ่นและเพื่อพัฒนาท้องถิ่นให้มีความเข้มแข็งและยั่งยืน สาขาที่ผลิตงานวิจัยมากที่สุดคือ สาขาหลักสูตรและการสอน สาขาวิจัยและประเมิน/วิจัยและพัฒนาการศึกษา ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสาขาทั้งสองเป็นสาขาที่ศึกษาเกี่ยวกับหลักสูตร เนื้อหา รูปแบบ เทคนิค หรือวิธีการสอนต่างๆ ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ สามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้ง่าย ระดับการศึกษาของผู้วิจัยที่มากที่สุดคือ ระดับปริญญาโท รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่พบมากที่สุดคือ จัดการเรียนการสอนตามแนวทฤษฎี Constructivism เป็นเพราะทฤษฎี Constructivism เป็นกระบวนการเรียนรู้ (Process of Learning) ที่แท้จริงของนักเรียน ไม่ได้เกิดจากการบอกเล่าของครู หรือนักเรียนเพียงแต่จดจำแนวคิดต่างๆ ที่มีผู้บอกให้เท่านั้น แต่การเรียนรู้วิทยาศาสตร์ตามทฤษฎีการสร้างเสริมความรู้ เป็นกระบวนการที่นักเรียนจะต้องสืบค้น เสาะหา สืบสวนตรวจสอบ และค้นคว้าด้วยวิธีการต่างๆ จนทำให้นักเรียนเกิดความเข้าใจและเกิดการรับรู้ความรู้นั้นอย่างมีความหมาย กลุ่มสาระการเรียนรู้ที่จัดการเรียนการสอนมากที่สุดคือ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เพราะการเรียนการสอนของวิทยาศาสตร์เป็นการเรียนรู้ที่ต้องมีการลงมือปฏิบัติจริงและสามารถประยุกต์ใช้ความคิดในชีวิตประจำวัน

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงต้องลงมือปฏิบัติและสามารถนำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน ผลของการจัดการเรียนรู้ที่พบมากที่สุดคือ ด้านพุทธิพิสัย ระดับชั้นของประชากรหรือกลุ่มตัวอย่างที่พบมากที่สุดคือ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระยะเวลาในการทดลองที่มากที่สุดคือ มากกว่า 30 ชั่วโมง เพราะจำนวนชั่วโมงดังกล่าวเป็นเวลาที่เหมาะสมที่สุด สำหรับเนื้อหาที่ทำการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ นิยามศัพท์เฉพาะที่นิยามมากที่สุดคือ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีความหมายคือการปรับเนื้อหาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยการให้ความรู้ ความเข้าใจและปลูกฝังวิธีการคิด การสร้างกระบวนการเรียนรู้และการปฏิบัติตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยการสอดแทรกหลักเศรษฐกิจพอเพียง 5 ประการ คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี การมีความรู้และการมีคุณธรรมบูรณาการไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วยคุณลักษณะที่เป็นพฤติกรรมบ่งชี้ ดังนี้ 1) ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดี ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น 2) ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยพิจารณาอย่างสมเหตุสมผล 3) การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี หมายถึง ความสนใจใฝ่เรียนรู้ นำความรู้ที่ดีและมีประโยชน์ไปเผยแพร่ พัฒนาตนเอง

และผู้อื่น 4) การมีความรู้ หมายถึง มีความรู้ในหลักการและเงื่อนไขของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 5) การมีคุณธรรม หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออก ทั้งต่อตนเองและคนรอบข้าง นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยบางเล่มที่ไม่มีนิยามศัพท์ ในที่นี้คือไม่มีนิยามศัพท์ของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในงานวิจัย แต่มีการนำแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาสอดแทรกในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับ วีระพันธ์ ดอนท้วม (2561) ทำการวิจัยเรื่องโมเดลสมการโครงสร้างที่มีอิทธิพลต่อผลสำเร็จในการบริหาร ศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ผลการวิจัยปรากฏดังนี้ ปัจจัยด้านผู้เรียน พบว่า ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม เป็นผู้แสวงหาความรู้ รู้จักคิดวิเคราะห์ นำความรู้ ความเข้าใจ ไปการขยายผลการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้กับบุคคลอื่นทั้ง ภายใน สถานศึกษาและภายนอกสถานศึกษา วัตถุประสงค์ของการวิจัยที่พบมากที่สุดคือ การเปรียบเทียบ สมมุติฐานของงานวิจัยส่วนใหญ่เป็นสมมุติฐานแบบมีทิศทาง แบบแผนของการวิจัยส่วนใหญ่เป็นแบบ แผนการวิจัยแบบทดลองแบบ One group pretest – Posttest design ทั้งนี้เพราะงานวิจัยส่วนมากเป็น งานวิจัยเชิงทดลองจึงมีการตั้งสมมุติฐานและเป็นงานวิจัยที่ศึกษาหนึ่งกลุ่มและเปรียบเทียบระหว่างก่อน เรียนและหลังเรียน เพื่อให้เห็นถึงประสิทธิภาพของการเรียนจัดการเรียนรู้ รูปแบบการสุ่มกลุ่มตัวอย่างที่ ใช้มากที่สุดคือ การเลือกแบบเจาะจง ประเภทเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้มากที่สุดคือ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การทดสอบคุณภาพของเครื่องมือมีการตรวจสอบทั้ง 4 ด้าน คือ ความเที่ยงตรง ความเชื่อมั่น ความยากง่าย และอำนาจจำแนก สถิติพื้นฐานที่ใช้มากที่สุดคือ ค่าเฉลี่ย ส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบที่ใช้ในงานวิจัยมากที่สุดคือ t – test ซึ่งสอดคล้องกับ จีรศักดิ์ ยาโน (2553) งานวิจัยเกี่ยวกับวิธีจัดการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนระดับ การศึกษาชั้น พื้นฐาน : การวิเคราะห์ห่อถักมาน พบว่าโดยที่สังเคราะห์งานวิจัยส่วนใหญ่ใช้สถิติทดสอบสมมุติฐาน t – test ผลการวิจัยที่พบมากที่สุดคือ คะแนนสอบหลังเรียนของนักเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อาจเป็นเพราะ งานวิจัยส่วนมากเป็นงานวิจัยแบบงานวิจัยเชิงทดลองจึงมีการตั้งสมมุติฐานและเป็นงานวิจัยที่ศึกษาหนึ่ง กลุ่มและเปรียบเทียบระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ กมลพร สิบหมู่ (2562) สังเคราะห์ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนโดยใช้เทคนิค SQ4R เพื่อเพิ่มผลลัพธ์การอ่านจับใจความของ นักเรียน : การวิเคราะห์ห่อถักมาน พบว่า มีการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยผลลัพธ์การอ่านจับใจความก่อนเรียน (pretest) และหลังเรียน (posttest) มากที่สุด (91.70%) การอภิปรายผลของงานวิจัยส่วนใหญ่จะมีการ อภิปรายผลสอดคล้องกับงานวิจัยที่ผ่านมา

2. การจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีการจัดการเรียนการสอนทั้งหมด 6 วิธี คือ 1) การจัดการเรียนการสอนตามแนวทฤษฎี Constructivism 2) การเรียนการสอนแบบกลุ่มร่วมมือ 3) การจัดการเรียนการสอนแบบเน้นประสบการณ์ 4) การเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยี 5) การเรียนการสอนแบบบูรณาการ 6) การเรียนการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้จำแนกผลของการเรียนรู้ของการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนตามทฤษฎีการเรียนรู้ของบลูมทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย และด้านทักษะพิสัย พบว่า การจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยภาพรวมที่ดีที่สุดคือ การเรียนการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนาพุทธิพิสัยที่ดีที่สุดคือ การจัดการเรียนการสอนตามแนวทฤษฎี Constructivism การจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนาจิตพิสัยที่ดีที่สุดคือ การจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยี การจัดการเรียนการสอนตาม

แนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนาทักษะพิสัยที่ดีที่สุดคือ การจัดการเรียนการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ทั้งนี้เมื่อนำค่าขนาดอิทธิพลของการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว เพื่อทดสอบนัยสำคัญทางสถิติของความแตกต่าง ซึ่งพบว่าไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ ศิริพร ขำขันมะลี (2559) ได้ทำการสังเคราะห์งานวิจัยการจัดการเรียนการสอนวิชาเคมี ที่ส่งผลต่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้วยการวิเคราะห์ห่อภิมาณ ผลการศึกษาพบว่า การจัดการเรียนการสอนวิชาเคมีที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนได้ดีที่สุดคือ การจัดการเรียนการสอนตามแนวทฤษฎี Constructivism รองลงมาคือ โดยใช้เทคโนโลยี แบบกลุ่มร่วมมือ และแบบผสมผสาน ตามลำดับ ทั้งนี้เมื่อนำค่าขนาดอิทธิพลมาเปรียบเทียบกับ การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – way ANOVA) ปรากฏว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนวิชาเคมีตามแนวทฤษฎี Constructivism แบบกลุ่มร่วมมือ โดยใช้เทคโนโลยี และแบบผสมผสานไม่แตกต่างกัน

อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาค่า SD ของการจัดการเรียนการสอนแต่ละกลุ่มพบว่า มีค่าค่อนข้างสูง ซึ่งเป็นไปได้ว่างานวิจัยแต่ละเล่มในกลุ่มมีค่าขนาดอิทธิพลแตกต่างกัน อีกประเด็นหนึ่งคือ การรวมการจัดการเรียนการสอนที่มีจำนวนเล่มงานวิจัยน้อยเข้าไว้ด้วยกัน จึงทำให้งานวิจัยที่อยู่ในกลุ่มเดียวกันมีความหลากหลาย เช่น กรณีที่ผู้วิจัยรวมการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยีและการเรียนการสอนแบบบูรณาการเข้าด้วยกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 การจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีการจัดการเรียนการสอนทั้งหมด 6 วิธี คือ การจัดการเรียนการสอนตามแนวทฤษฎี Constructivism การเรียนการสอนแบบกลุ่มร่วมมือ การจัดการเรียนการสอนแบบเน้นประสบการณ์ การเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยี การเรียนการสอนแบบบูรณาการ และการเรียนการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การเลือกใช้วิธีการจัดการเรียนการสอนครูผู้สอนควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เนื้อหาการสอนที่เหมาะสมกับระดับชั้น

1.2 ครูผู้สอน หรือสถานศึกษาที่จะน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาหรือในวิชาที่สอน ควรทำการจัดการเรียนการสอนให้ครบทั้ง 3 ด้านคือ ด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย ด้านทักษะพิสัย เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพมากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการศึกษาค้นคว้าต่อไป

2.1 จากการสังเคราะห์งานวิจัยการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีจำนวนงานวิจัยเกี่ยวกับการทดลองจำนวนน้อยมาก โดยส่วนมากเป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ ดังนั้นการวิจัยในครั้งต่อไปควรจะมีการสังเคราะห์ในเชิงเนื้อหาด้านคุณภาพ เพื่อให้ได้รูปแบบการเรียนรู้ที่เพิ่มมากขึ้น

2.2 การสังเคราะห์งานวิจัยครั้งนี้ศึกษาเฉพาะงานวิจัยที่จัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ควรมีการสังเคราะห์งานวิจัยตามแนวคิดอื่นๆ ที่จะช่วยให้พัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลายมากขึ้น เพื่อพัฒนาผู้เรียนต่อไป

2.3 การสังเคราะห์งานวิจัยครั้งนี้ ใช้การคำนวณค่าขนาดอิทธิพลด้วยวิธีของ Glass ซึ่งเป็นวิธีการดั้งเดิมของการหาขนาดอิทธิพล สำหรับงานวิจัยครั้งต่อไปอาจใช้วิธีการคำนวณที่มีการถ่วงน้ำหนักเพื่อให้ค่าขนาดอิทธิพลมีความแม่นยำมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กมลพร สิบหนู. (2562). สังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนโดยใช้เทคนิค SQ4R เพื่อเพิ่มผลลัพธ์การอ่านจับใจความของนักเรียน : การวิเคราะห์ห่อภิมาน. *วารสารการวัดผลการศึกษา*, 36(100), 150–159.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2543). *การวิจัยและพัฒนาศักยภาพเด็กไทย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- จิรศักดิ์ ยาโน. (2553). การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน : การวิเคราะห์ห่อภิมาน. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, สาขาการวัดผลการศึกษา.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย และสุวิมล ว่องวาณิช. (2541). การสังเคราะห์งานวิจัยทางการศึกษาด้วยวิเคราะห์ห่อภิมานและการวิเคราะห์เนื้อหา. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปริญญช พินุลสราวุธ และระวีวรรณ ภาคพรต. (2550ก). *กรอบแนวคิดในการจัดทำร่างหลักสูตรเศรษฐกิจพอเพียง*. กรุงเทพฯ: ดอกหญ้าวิชาการ.
- วีระพันธ์ ดอนท่อม. (2561). โมเดลสมการโครงสร้างที่มีอิทธิพลต่อผลสำเร็จในการบริหารศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง. *วารสารการวัดผลการศึกษา*, 35(98), 24–37.
- ศิริพร ขำขันมะลี. (2559). การสังเคราะห์งานวิจัยการจัดการเรียนการสอนเคมีที่ส่งผลต่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยการวิเคราะห์ห่อภิมาน. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, สาขาวิชาการวิจัยและประเมินผลการศึกษา.
- สีลาภรณ์ บัวสาย. (2549). *เศรษฐกิจพอเพียง ร่วมเรียนรู้ สายช่วย ขยายผล*. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนงานวิจัย (สกว.).
- อุทุมพร จามรมาน. (2531). *การสังเคราะห์งานวิจัย: เชิงปริมาณ*. กรุงเทพฯ: พันนี้พับบลิชชิ่ง.
- Glass, G.V. (1976). Primary Secondary and Meta – analysis of Research. *Education Research*. 52(07), 117 – 125 ; March.
- Glass, G.V. and others. (1981). *Meta – analytic Procedures for Social Research*. U.S.A: Sage Publication Beverly Hills.
- Rosenthal, R. (1991). *Meta – Analytic Procedures for Social Research*. Newbury Park: Sage Publications.